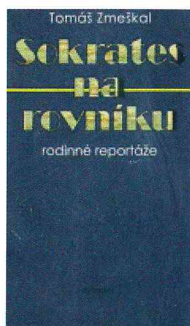

DĚJINY SVĚTLA JAN NĚMEC

Teprve po řadě odborných publikací, jež máme o díle Františka Drtikola, je tu rozsáhlý román, jehož tématem se stalo fotografovo dílo a jeho životní příběh. Němcův román je pozoruhodný, v šesti oddílech sleduje jednotlivé etapy Drtikolova života od mládeži v hornické Příbrami až po jeho spořilovské období poválečné. V prologu a v první části románu Jan Němec exponuje sugestivní obraz konce devatenáctého století tak přesvědčivě, jako by evokoval silné stránky sociálního románu. František Drtikol totiž vyrůstá v sociálně vyhraněném prostředí mezi Svatou Horou a stříbrnými doly, které tehdy byly zasaženy velkou důlní katastrofou. V té době František prožívá svá první přátelství, okouzlení dívkami – a už tady je poznání tajemné fotografické díly Antonína Mattase, kde smí pomáhat, zvláštní citlivost

ve vztahu k ženě. Druhou částí jsou Drtikolova fotografická studia v Mnichově, kde mu utkví poznání, že fotografie je uměním za všech okolností, že umění je jedno, ale způsobů je na tisíc. V inspirativním prostředí mnichovské školy, učitelů a nejbližších spolužáků se z citlivého hochy utváří umělec, který zanedlouho zasáhne do dějin fotografie. Pak následuje návrat do Příbrami, neúspěšný pokus o vlastní dílnu; odchod do Prahy by byl též neúspěšný, kdyby se nenašel popud k zachycení asanace Josefova v sérii pracných fotografických olejotisků **Z DVORŮ A DVOREČKŮ STARÉ PRAHY**. Odtud k otevření ateliéru ve Vodičkově ulici není daleko, Drtikolův ateliér se stává známým a vyhledávaným. Život však není vůbec jednoduchý, práci přerušila první světová válka, František Drtikol prožívá osudové lásky, jednu neopětovanou, druhou bouřlivou, ale i ta posléze ztroskotá. Práce se zprvu vede, jeho úžasné akty, nad nimiž se dodnes tají dech, projdou světovými výstavami, ale proslulý ateliér začíná skomírat, Drtikol se věnuje duchovnědám, aparát posléze vymění za náčiní maliřské. Němcův román je koncipován nejenom jako lidské drama umělce, ale dramatem je i jeho práce – nikoli náhodou román je nazván **DĚJINY SVĚTLA**; na rafinované práci se světlem je založeno celé Drtikolovo dílo. Umělcova osobnost a práce se staly dramatickým tématem velkého románu.

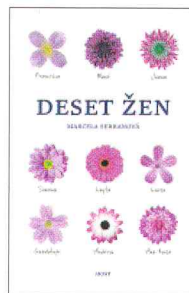
SOKRATES NA ROVNÍKU TOMÁŠ ZMEŠKAL

Už druhým svým románem (předcházela mu **ŽIVOTOPIS ČERNOBÍLÉHO JEHNĚTE**) dal Tomáš Zmeškal nahlédnout do svého osudu; za příběhem dvojčat, chlapce a dívky, kteří v homogenní společnosti prožívají svou jinakost, je autorova osobní zkušenost. Tomáš Zmeškal vyrůstal bez otce s nesdílnou matkou, a nikdy se proto o něm mnoho nedověděl. O tom, jak ho hledal, vypovídá tato originální kniha, jež má podtitul **Rodinné reportáže**. Jsou a nejsou to reportáže, spíše čteme záznamy o rozhodnutí najít a poznat otce, o němž věděl, že pochází z Konga. Téma a podobu knihy určují

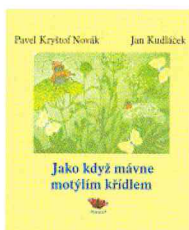
čas a okolnosti, za jakých autor po něm pátral. Ličení bezvýhodného hledání v Belgii se u Zmeškala proměňuje v suverénní, citlivé, až básnické popisy města, deštivých ulic, kaváren, lidí, nálad. Jak Zmeškal hledá a poznává, dovidáme se s ním i my překvapivě údaje o vzdálené zemi, zmučené pozdním bestiálním kolonialismem a kořistnictvím s miliony usmrcených. Zmeškalovo hledání je založeno jako téměř neřešitelné drama, kdyby se nedlouho po smrti matky o jedné Vánocích neprotnuly léta trvající snahy Zmeškalových nevlastních sourozenců najít svého bratra s autorovým, dotud neúspěšným úsilím najít svého otce. Druhou částí je první synovo setkání s nemocným otcem (a rodinou) v rovníkové Kinshase. Tato část by se dala číst jako reportáž o africké zemi a velkoměstě, jejichž život si stěží dovedeme představit. Zmeškal je líčí tak živě, že i čtenáři vyrazí pot na kůži, sotva vyjde na ulici, a zároveň ho omámi vůně květů z nedalekého pralesa.

DESET ŽEN MARCELA SERRANOVÁ PŘELOŽILA JANA LIŠKOVÁ

První překlad proslulé chilské autorky, které se podařilo shromáždit vyprávění deseti žen o strastech vlastního života, jež je přivedly k terapeutce Nataše. Ta je soustředí kolem sebe, dá jim prostor k očistnému vyprávění, aniž do něho zasahuje, pak se s nimi rozloučí – neviditelná agens setkání i knihy. Nesourodá skupina žen, pro Natašu však neztrácející půvab; rozdílné osobnosti i osudy, za jejichž dramaty stojí dějiny, rodinné dispozice, intimní prožitky, schopnost i neschopnost vyrovnávat se s nimi. Někdy se lze vyrovnat a žít dál, jindy snahy míří do bezvýchodí. Každá z deseti žen vypráví svůj vlastní bolestný osud. Jakkoli jsou si ženy se svými bolestmi navzájem nepodobné, ve svém celku jejich příběhy zdaleka nevypovídají jen o individuálních osudech. Za nimi jsou skryty, někdy i exponovány společenské proměny národa, jeho dramata politická, jež zasáhla do mnoha životů. Pinochetova diktatura brala ženám partnery – jako Luise jejího Carlose, jehož smrt nevolala na vědomí a stále na něho čeká.

JAKO KDYŽ MÁVNE MOTÝLÍM KŘÍDLEM PAVEL KRYŠTOF NOVÁK

Podtitul knihy je snad podstatnější než titul: **Povídání s Janem Kudláčkem**. Prostým způsobem vedený rozhovor s malířem, poutavý tím, o čem vypráví: dětství, zdroj jeho celoživotní tvorby, přátelství s rodinou Františka Bílka, osobní svědectví o osudech Bílkova díla. Velice zajímavá je část knihy, jež se věnuje studiu na Akademii výtvarných umění. Už proto, jak živě připomíná velké osobnosti českého výtvarného umění i proměny poměrů v padesátých letech. Studia sice začal v přípravce u Vlastimila Rady, ale vystudoval u Vratislava Nechleby, v jehož blízkosti pracoval léta, a proto svědectví o tomto zapomenutém mistru malby je tak cenné. A neméně zajímavé je, jak jednoduše líčí proměnu nadějněho malíře ve virtuózního ilustrátora.